

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Sylvie Šiškeové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **Advokátní kancelář Emil Flegel s. r. o.**, K Chaloupkám 2, Praha 10, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2017, čj. 5249/DS/2017, v řízení o kasační stížnosti společnosti **PROPSOL, s. r. o.**, Holečkova 103/31, Praha 5, zastoupené advokátem JUDr. Petrem Doležalem, Mazovská 476/2, Praha 8, proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 7. 2021, čj. 15 A 51/2018 - 72,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 7. 2021, čj. 15 A 51/2018 - 72, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V tomto sporu jde o posouzení, zda nepodepsaná žaloba podaná z datové schránky advokátní kanceláře namísto z datové schránky advokáta trpěla neodstranitelnou vadou, respektive zda na takové podání bylo možné nahlížet jako na žalobu podanou jménem advokátní kanceláře.

[2] Krajský soud obdržel dne 20. 2. 2018 prostřednictvím datové schránky společnosti Advokátní kancelář Emil Flegel s. r. o. (ID bvqi5gv, dále „datová schránka advokátní kanceláře“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného. Jako žalobkyně byla v žalobě označena společnost PROPSOL s. r. o. K žalobě byla přiložena plná moc, kterou společnost PROPSOL zmocnila k zastupování v soudním řízení advokáta JUDr. Emila Flegela.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 26. 7. 2021 žalobu odmítl. Za žalobkyni soud v napadeném usnesení označil Advokátní kancelář Emil Flegel s. r. o., za žalovaného pak krajský úřad tak, jak bylo uvedeno v žalobě. Krajský soud uvedl, že nepodepsaná žaloba nebyla odeslána z datové schránky advokáta, a proto byla podána osobou zjevně neoprávněnou.

[4] Proti usnesení krajského soudu podala kasační stížnost společnost PROPSOL (stěžovatelka). Stěžovatelka připustila administrativní pochybení při odesílání žaloby, je však přesvědčena, že šlo o odstranitelnou vadu podání. Krajský soud ji tedy měl vyzvat k odstranění vad žaloby tak, aby doplnila chybějící podpis advokáta JUDr. Emila Flegela. K tomu stěžovatelka odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 2743/2013.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[6] NSS nejprve posuzoval, zda je kasační stížnost podána osobou k tomu oprávněnou. Podle § 102 s. ř. s. může kasační stížnost podat účastník řízení, z něhož vzešlo napadené rozhodnutí, nebo osoba zúčastněná. Čistě podle záhlaví napadeného usnesení nebyla stěžovatelka účastnicí řízení, jež vyústilo v toto kasační řízení. Vzhledem k průběhu řízení před krajským soudem, který NSS níže popíše, a zejména jeho dosti překvapivému zakončení, však v této věci nelze vycházet výhradně z označení účastníků řízení v napadeném usnesení.

[7] NSS nepřehlédl, že v žalobě byla jako žalobkyně označena nikoliv společnost Advokátní kancelář Emil Flegel s. r. o., nýbrž společnost PROPSOL. Tato společnost byla adresátkou rozhodnutí, jehož přezkumu se v žalobě domáhala. Nelze též přehlížet, že soud jednal se společností PROPSOL jako se žalobkyní až do 21. 7. 2021, kdy odvolal nařízené jednání. Pokud by tedy v takové situaci NSS dospěl k závěru, že stěžovatelčina kasační stížnost byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou, nemohla by se stěžovatelka proti postupu krajského soudu již nijak bránit. Tím by byla stěžovatelce odepřena spravedlnost. NSS proto shledal, že kasační stížnost podala osoba k tomu oprávněná.

[8] Kasační stížnost je také včasná. Usnesení krajského soudu sice nebylo stěžovatelce doručeno, nicméně kasační stížnost podala ve lhůtě dvou týdnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

[9] Podle § 104a s. ř. s. jestliže *kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[10] V posuzované věci odmítl žalobu senát, nikoliv specializovaný samosoudce. Takové obsazení soudu však nebylo správné. V souladu s § 31 odst. 2 s. ř. s. rozhoduje specializovaný samosoudce mimo jiné o přestupcích, jejichž horní hranice pokuty je 100 000 Kč. Žalobou napadeným rozhodnutím byla společností PROPSOL uložena pokuta ve výši 1 500 Kč, horní hranice pokuty činí 10 000 Kč. Ve věci měl tedy rozhodovat specializovaný samosoudce, a nikoli senát. Toto pochybení však podle judikatury NSS nemá samo o sobě vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé (rozsudek ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 5/2003 - 32, nebo rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2016, čj. 6 As 165/2015 - 38, č. 3450/2016 Sb. NSS).

[11] Podle rozsudku NSS ze dne 30. 11. 2021, čj. 10 As 360/2021 - 59, č. 4289/2022 Sb. NSS, nemohou okruh věcí, které spadají do režimu posuzování přijatelnosti, určovat případná pochybení krajských soudů při posouzení rozsahu § 31 odst. 2 s. ř. s. Přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. se proto posuzuje jen v těch věcech, kde specializovaný samosoudce rozhodoval v souladu s § 31 odst. 2 s. ř. s. nebo *měl* v souladu s § 31 odst. 2 s. ř. s. *rozhodovat*. NSS proto v tomto případě zvažoval, zda je kasační stížnost přijatelná.

[12] Přijatelná je podle usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost mimo jiné v případě, že krajský soud v jednotlivém případě

pokračování

hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. NSS má za to, že právě k takové situaci v podobě procesního excesu krajského soudu došlo v posuzované věci.

[13] Kasační stížnost je přijatelná.

[14] NSS nejprve shrne průběh řízení před krajským soudem. Krajský soud obdržel nepodepsanou žalobu, v níž se stěžovatelka domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného. K žalobě byla přiložena plná moc udělená advokátu JUDr. Emilu Flegelovi. Žaloba byla odeslána z datové schránky advokátní kanceláře.

[15] Krajský soud nejprve usnesením ze dne 6. 3. 2018 vyzval stěžovatelku k vymezení žalobních bodů a k formulaci žalobního petitu. Toto usnesení doručil do datové schránky advokátní kanceláře. Dne 27. 3. 2018 bylo soudu, opět z datové schránky advokátní kanceláře, doručeno doplnění žaloby. Poté soud vyzval stěžovatelku opět prostřednictvím jejího zástupce JUDr. Flegela k zaplacení soudního poplatku; usnesení doručil opět do datové schránky advokátní kanceláře. Ze stejné datové schránky poté soudu došlo sdělení o zaplacení soudního poplatku. Krajský soud následně získal vyjádření žalovaného a zaslal je stěžovatelce k replice – opět prostřednictvím datové schránky advokátní kanceláře. Poté soud ve věci v období od září 2019 do dubna 2021 nečinil žádné úkony.

[16] Dne 6. 4. 2021 vyzval krajský soud stěžovatelku (prostřednictvím zástupce, doručováno do datové schránky advokátní kanceláře), žalovaného a správní orgán prvního stupně k doložení originálu určité listiny. Na tuto výzvu zástupce stěžovatelky reagoval, nyní již z datové schránky advokáta (ID i4du5s9). Následně soud nařídil jednání na 28. 7. 2021 (doručoval do datové schránky advokátní kanceláře). Zástupce stěžovatelky poté zaslal soudu omluvu z jednání (z datové schránky advokáta) z důvodu kolize s jiným jednáním a požádal, aby jednání proběhlo v nepřítomnosti stěžovatelky.

[17] Dne 21. 7. 2021 krajský soud vyrozuměl účastníky o tom, že zrušil jednání *z důvodu, že ve věci přichází v úvahu rozhodnutí ve smyslu § 46 odst. 1 s. ř. s.* (doručeno do datové schránky advokátní kanceláře). Následně soud vydal usnesení, jež je předmětem tohoto kasačního řízení. V něm krajský soud (poprvé v celém řízení) označil za žalobkyni společnost Advokátní kancelář Emil Flegel s. r. o. a uvedl, že žalobu je třeba považovat za podání právnické osoby – advokátní kanceláře, nikoli za podání stěžovatelky nebo jejího tehdejšího zástupce. Pokud chtěl zástupce stěžovatelky podat žalobu prostřednictvím datové schránky advokátní kanceláře, musel by ji podle soudu opatřit svým elektronickým podpisem. Neučinil-li tak, je třeba na podání pohlížet jako na podání právnické osoby (zde společnosti s ručením omezeným – advokátní kanceláře).

[18] Dále krajský soud dovodil, že advokátní kancelář, z jejíž datové schránky byla žaloba podána, neměla ve správním řízení postavení účastnice řízení, a nesvědčí jí ani jiný druh aktivní legitimace podle soudního řádu správního. Žalobu tedy podala osoba k tomu zjevně neoprávněná; proto soud žalobu odmítl.

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Mezi náležitosti podání, jímž se disponuje předmětem řízení, patří podle § 37 odst. 2 s. ř. s. také jeho podpis. Je-li takové podání odesíláno datovou zprávou, není zapotřebí, aby bylo podepsáno, pokud je odesláno z datové schránky toho, kdo je činí. Pokud by tedy žaloba byla odeslána soudu z datové schránky stěžovatelky, případně jejího zástupce, považoval by ji soud za podepsanou.

[21] Žaloba však nebyla soudu odeslána z datové schránky advokáta JUDr. Emila Flegela jako zástupce stěžovatelky. Odesílatelem žaloby byla advokátní kancelář, jejímž společníkem i jednatelem je právě advokát JUDr. Emil Flegel; doručení datovou zprávou proto nemohlo v takovém případě zhojit vadu žaloby spočívající v chybějícím podpisu.

[22] NSS souhlasí s tím, že nepodepsaná žaloba odeslaná z datové schránky advokátní kanceláře byla podáním ve smyslu § 37 odst. 2 s. ř. s. neobsahujícím podpis. Nedostatek podpisu je však odstranitelnou vadou podání (rozsudky NSS ze dne 26. 11. 2009, čj. 6 Azs 29/2009 - 59, či ze dne 2. 2. 2021, čj. 1 Azs 360/2020 - 54). Krajský soud měl proto vyzvat stěžovatelku prostřednictvím zástupce k doplnění podpisu žaloby. Možností k tomu měl hned několik, jak vyplývá z popisu komunikace soudu s účastníky v bodech [14] až [18] tohoto rozsudku. Tento postup se pak zcela nabízel již v prvním usnesení, v němž byla stěžovatelka vyzvána k odstranění nedostatků žaloby. Stěžovatelka mohla na základě výzvy soudu sama či prostřednictvím zástupce žalobu dodatečně podepsat, čímž by byla vada zhojena. Pokud by žaloba navzdory výzvě podepsána nebyla, bylo by namísto ji odmítnout podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

[23] NSS je přesvědčen, že odkazy krajského soudu na judikaturu uvedené v napadeném usnesení nebyly přiléhavé. Rozsudek NSS ze dne 7. 5. 2015, čj. 7 Afs 60/2015 - 32, se netýkal doručování písemností ze strany účastníka řízení vůči soudu, ale opačným směrem – ze strany soudu vůči účastníku, resp. jeho zástupci. Jeho závěry proto nemohou být plně přenositelné na posuzovanou věc. Pokud jde o odkaz na rozsudek NS sp. zn. 33 Cdo 2743/2013, krajskému soudu lze vytknout, že pominul podstatnou pasáž tohoto rozhodnutí, podle níž je chybějící podpis odstranitelnou vadou žaloby. Ani další rozsudky (Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2021, čj. 47 Co 17/2010 - 249, a NSS ze dne 29. 11. 2004, čj. 7 Azs 318/2004 - 105), nejsou pro posuzovanou věc přiléhavé a nepodporují závěr, k němuž krajský soud dospěl.

[24] Průběh řízení před krajským soudem a zejména jeho závěr však nemohou obstát ve světle nedávného nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2022, sp. zn. III. ÚS 2373/21. V něm Ústavní soud shledal porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod v postupu Nejvyššího soudu, jenž nepřihlížel k dovolání podanému rovněž z datové schránky advokátní kanceláře. Ústavní soud Nejvyššímu soudu vytkl, že účastníka o svém záměru nezabývat se věcně dovoláním vyrozuměl až více než jeden rok po jeho podání. V tu dobu již byly odstraněny vady dovolání a věc připravena k rozhodnutí. Z takového postupu obecného soudu jistě nelze dovozovat legitimní očekávání advokáta, že se vůči němu rozlišování mezi datovými schránkami neuplatní. Příliš restriktivní přístup Nejvyššího soudu však v důsledku vedl k odepření soudní ochrany dovolatele. Ústavní soud tedy dovodil, že Nejvyšší soud měl zvolit vstřícnější postup, který by umožnil advokátovi napravit vadu podání a dovolateli tak zajistit přístup k soudu.

[25] Je pravda, že skončení řízení před Nejvyšším soudem se od postupu krajského soudu v nyní posuzované věci odlišovalo. Zatímco Nejvyšší soud dovolatele přípisem vyrozuměl o tom, že se jeho podáním nebude zabývat, krajský soud žalobu odmítl. Podle NSS jsou však závěry z citovaného nálezu Ústavního soudu přenositelné i na tento případ. I zde totiž krajský soud po značně dlouhou dobu se stěžovatelkou, resp. jejím původním zástupcem, jednal tak, jako by zamýšlel ve věci rozhodnout. Dokonce ve věci nařídil jednání, jež následně zrušil. Žalobu pak po více než třech letech odmítl, nadto v samotném konci řízení jednal s jiným účastníkem (advokátní kancelář) a s původním (stěžovatelka) naopak bez dalšího jednat přestal. Podobnost obou případů spočívá ve stejném následku pro dovolatele v odkazované věci i stěžovatelku v této věci: ačkoli byli v legitimním očekávání věcného posouzení, soudy jim je odepřely.

pokračování

[26] Jakkoliv NSS nepřehlédl, že se pochybení při odesílání žaloby dopustil i tehdejší zástupce stěžovatelky, je postup krajského soudu ukázkou nežádoucího procesního formalismu, tím spíše poté, co krajský soud po dobu tří let jednal jako s žalobkyní se stěžovatelkou a sám se opakovaně dopouštěl vadného doručování, neboť doručoval tehdejšímu zástupci stěžovatelky JUDr. Flegelovi nikoli do datové schránky advokáta, nýbrž do datové schránky advokátní kanceláře. Na okraj, krajský soud tím sám porušil závěry rozsudku NSS čj. 7 Afs 60/2015 - 32, jímž argumentoval v napadeném usnesení.

[27] Krajský soud tedy pochybil, pokud stěžovatelku nevyzval k podpisu žaloby. Dále soud pochybil, pokud poté, co byla věc žaloby stěžovatelky proti rozhodnutí žalovaného připravena k rozhodnutí, přestal stěžovatelku považovat za účastnici řízení a začal jako s žalobkyní jednat s jinou právníckou osobou – advokátní kanceláří. V posuzované věci nebyly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby jako podané osobou zjevně neoprávněnou. Krajský soud se dopustil vad řízení, které měly vliv na zákonnost jeho rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[28] NSS pro úplnost uvádí, že si je vědom toho, že v minulosti shledal správným postup krajského soudu, který odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. žalobu v situaci, kdy zahájil řízení o žalobě, k níž správně neměl přihlížet (např. rozsudky NSS ze dne 28. 7. 2016, čj. 2 As 136/2016 - 35, ze dne 8. 2. 2017, čj. 9 As 114/2016 - 34, či ze dne 21. 2. 2019, čj. 9 As 422/2018 - 54). V citovaných případech však šlo o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení – zákon v daných případech vytváří fikci neexistujícího podání, proto ani postup soudu nemohl tuto fatální vadu „konvalidovat“. Nyní posuzovaná věc se odlišuje již jen tím, že krajský soud odmítl žalobu jako podanou osobou zjevně neoprávněnou, v situaci, kdy vada podání byla odstranitelná (podobně též citovaný nález III. ÚS 2373/21).

[29] NSS proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku. V dalším řízení krajský soud vyzve v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. stěžovatelku k odstranění nedostatku žaloby spočívajícího v chybějícím podpisu. Další procesní postup krajského soudu bude záviset na reakci stěžovatelky. NSS pro úplnost podotýká, že v dalším řízení by krajský soud měl jednat jako s žalobkyní výhradně se společností PROPSOL, nikoliv s advokátní kanceláří.

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. srpna 2022

Zdeněk Kühn
předseda senátu